

Hivatkozási szám: KKM/29636/2021.Adm
Pályázó neve: Vajda Tamás
Pályázat helyszíne: Románia, Cluj-Napoca (Kolozsvár)
Támogatási időszak: 2021. augusztus 16. – október 16.

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

A Klebelsberg Kunó-ösztöndíj bíráló bizottsága által 2021. március 8-án hozott támogató döntés alapján megkötött ösztöndíjszerződésben foglaltak szerint elvégeztem a pályázatban vállalt forrásfeltáró és kutatási feladatokat.

2021. augusztus 16. és október 16. között Kolozsváron (Cluj-Napoca) az alábbi gyűjteményekben végeztem forrásfeltáró és hungarikagyűjtési, digitalizálási feladatokat a kolozsvári tudományegyetem 1872–1919 közötti történetének dokumentumaival kapcsolatban:

gyűjtemény	cím
Román Nemzeti Levéltár Kolozs Megyei Igazgatósága (Direcția Județeană Cluj a Arhivelor Naționale)	Farkas utca (str. Mihail Kogălniceanu) 10.
Lucian Blaga Központi Egyetemi Könyvtár	Klinika utca (str. Clinicilor) 2.
Erdélyi Református Egyházkerület Levéltára	Bocskai tér (piața Avram Iancu) 14.
Kolozsvári Római Katolikus Plébánia Levéltára	Szentegyház utca (str. Iuliu Maniu) 4.
Erdélyi Katolikus Státus Kolozsvári Levéltára	Szentegyház utca (str. Iuliu Maniu) 3.

A fenti időszakban kiemelt feladatomban tekintetem a 2014–2017 között már megkezdett és jelentős eredményeket elérő gyűjtésem folytatását: a Román Állami Levéltár Kolozs Megyei Igazgatóságában (Direcția Județeană Cluj a Arhivelor Naționale),¹ a 315. fondon belül a M. Kir. Kolozsvári Tudományegyetem (1881-től M. Kir. Ferenc József Tudományegyetem) 1905–1919 közötti hallgatói törzskönyveinek oldalairól készítettem min. 8 megapixel méretű digitális fotómásolatot.

kötet	szemeszter	kar	oldalszám	kötet	szemeszter	kar	oldalszám
529/a.	1901/02. I.	JÁTK (A-G)	406	545.	1901/02. I.	MTTK	188
530.	1901/02. II.	JÁTK (A-G)	328	546.	1901/02. I.	OTK	140
531.	1901/02. I.	JÁTK (A-G)	401	547.	1901/02. II.	OTK	133
532.	1901/02. II.	JÁTK (A-G)	342	548.	1901/02. II.	MTTK	184
533.	1901/02. I.	JÁTK (H-O)	377	549.	1903/04. II.	OTK	160
534.	1901/02. I.	JÁTK (H-O)	375	550.	1902/03. II.	JÁTK (A-G)	422
535.	1901/02. II.	JÁTK (H-O)	359	551.	1902/03. I.	JÁTK (A-G)	643
536.	1901/02. II.	JÁTK (H-O)	373	552.	1902/03. II.	JÁTK (A-G)	533
537.	1901/02. I.	JÁTK (P-Z)	343	553.	1902/03. I.	JÁTK (A-G)	426
538.	1901/02. II.	JÁTK (P-Z)	301	554.	1902/03. I.	JÁTK (H-O)	477
539.	1901/02. II.	JÁTK (P-Z)	301	555.	1902/03. I.	JÁTK (H-O)	298
540.	1901/02. I.	JÁTK (P-Z)	367	556.	1902/03. II.	JÁTK (H-O)	476
541.	1901/02. I.	BTK	373	558.	1902/03. II.	JÁTK (P-Z)	364
542.	1901/02. I.	BTK	339	559.	1902/03. I.	JÁTK (P-Z)	407
543.	1901/02. II.	BTK	343	560.	1902/03. I.	JÁTK (P-Z)	371
544.	1901/02. II.	BTK	321	561.	1902/03. I.	BTK	378

¹ <http://arhivelenationale.ro/site/directii-judetene/cluj/>

kötet	szemeszter	kar	oldalszám	kötet	szemeszter	kar	oldalszám
562.	1902/03. I.	OTK	172	627.	1906/07. II.	JÁTK (P-Z)	422
563.	1902/03. I.	BTK	381	629.	1906/07. I.	MTTK	196
564.	1902/03. I.	MTTK	208	630.	1906/07. II.	OTK	258
565.	1902/03. II.	MTTK	190	631.	1906/07. II.	BTK	441
566.	1902/03. II.	OTK	150	632.	1906/07. I.	OTK	276
567.	1902/03. II.	BTK	337	633.	1906/07. I.	MTTK	197
568.	1902/03. II.	BTK	338	634.	1906/07. I.	BTK	490
569.	1903/04. II.	JÁTK (A-G)	490	636.	1906/07. II.	MTTK	185
570.	1903/04. I.	JÁTK (A-G)	496	637.	1907/08. I.	JÁTK (A-G)	615
571.	1903/04. I.	JÁTK (A-G)	481	640.	1907/08. II.	JÁTK (A-G)	526
572.	1903/04. I.	JÁTK (H-O)	440	642.	1907/08. I.	JÁTK (H-O)	539
573.	1903/04. I.	JÁTK (H-O)	439	643.	1907/08. II.	JÁTK (H-O)	450
574.	1903/04. II.	JÁTK (H-O)	438	646.	1907/08. II.	JÁTK (P-Z)	442
575.	1903/04. II.	JÁTK (H-O)	455	647.	1907/08. II.	OTK	298
576.	1903/04. I.	JÁTK (P-Z)	423	648.	1907/08. I.	JÁTK (P-Z)	508
577.	1903/04. II.	JÁTK (P-Z)	408	650.	1907/08. I.	MTTK	222
578.	1903/04. I.	OTK	159	651.	1907/08. I.	OTK	309
579.	1903/04. I.	MTTK	220	653.	1907/08. II.	BTK	428
580.	1903/04. I.	BTK	366	654.	1907/08. II.	MTTK	206
581.	1903/04. I.	BTK	364	656.	1907/08. I.	BTK	430
582.	1903/04. II.	BTK	359	658.	1908/09. I.	JÁTK (A-G)	515
583.	1903/04. II.	BTK	358	659.	1908/09. I.	JÁTK (H-O)	511
584.	1903/04. II.	MTTK	212	661.	1908/09. II.	JÁTK (A-G)	434
585.	1904/05. I.	JÁTK (A-G)	554	662.	1908/09. I.	JÁTK (P-Z)	568
586.	1904/05. II.	JÁTK (A-G)	522	663.	1908/09. II.	JÁTK (P-Z)	510
587.	1904/05. I.	JÁTK (A-G)	549	666.	1908/09. II.	JÁTK (H-O)	440
588.	1904/05. II.	JÁTK (H-O)	571	668.	1908/09. I.	BTK	388
590.	1904/05. I.	JÁTK (P-Z)	528	669.	1908/09. II.	BTK	367
591.	1904/05. II.	JÁTK (P-Z)	504	672.	1908/09. I.	OTK	332
594.	1904/05. I.	BTK	418	673.	1908/09. II.	OTK	320
595.	1904/05. I.	MTTK	212	675.	1908/09. I.	MTTK	213
597.	1904/05. I.	OTK	174	676.	1908/09. II.	MTTK	188
600.	1904/05. II.	BTK	415	677.	1909/10. I.	JÁTK (A-G)	488
601.	1904/05. II.	OTK	182	678.	1909/10. I.	JÁTK (H-O)	502
602.	1905/06. I.	JÁTK (H-O)	587	680.	1909/10. II.	JÁTK (A-G)	447
603.	1905/06. I.	BTK	424	683.	1909/10. II.	JÁTK (H-O)	432
604.	1905/06. II.	OTK	218	685.	1909/10. II.	JÁTK (P-Z)	520
605.	1905/06. I.	JÁTK (A-G)	617	686.	1909/10. I.	JÁTK (P-Z)	579
606.	1905/06. II.	JÁTK (A-G)	536	688.	1909/10. I.	BTK	309
608.	1905/06. I.	JÁTK (H-O)	579	689.	1909/10. II.	BTK	287
609.	1905/06. II.	JÁTK (H-O)	550	693.	1909/10. I.	OTK	379
610.	1905/06. I.	JÁTK (P-Z)	533	694.	1909/10. II.	OTK	375
612.	1905/06. II.	JÁTK (P-Z)	469	695.	1909/10. I.	MTTK	197
613.	1905/06. I.	OTK	241	697.	1909/10. II.	MTTK	190
614.	1905/06. I.	MTTK	215	698.	1910/11. II.	JÁTK (A-G)	456
616.	1905/06. II.	BTK	435	700.	1910/11. I.	JÁTK (A-G)	516
618.	1905/06. II.	MTTK	208	703.	1910/11. I.	JÁTK (H-O)	501
620.	1906/07. II.	JÁTK (A-G)	556	704.	1910/11. II.	JÁTK (H-O)	416
621.	1906/07. II.	JÁTK (A-G)	625	706.	1910/11. I.	JÁTK (P-Z)	605
623.	1906/07. I.	JÁTK (H-O)	586	709.	1910/11. II.	JÁTK (P-Z)	512
624.	1906/07. II.	JÁTK (H-O)	518	710.	1910/11. II.	OTK	410

kötet	szemeszter	kar	oldalszám	kötet	szemeszter	kar	oldalszám
712.	1910/11. I.	BTK	307	774.	1913/14. I.	MTTK	162
713.	1910/11. II.	BTK	265	776.	1913/14. II.	MTTK	151
715.	1910/11. I.	MTTK	191	777.	1914/15. I.	JÁTK (A-K)	351
717.	1910/11. II.	MTTK	195	778.	1914/15. I.	JÁTK (L-Z)	365
719.	1910/11. I.	OTK	432	780.	1914/15. II.	JÁTK (A-K)	279
720.	1911/12. I.	JÁTK (A-G)	518	781.	1914/15. II.	JÁTK (L-Z)	307
722.	1911/12. I.	JÁTK (H-O)	511	784.	1914/15. I.	BTK	198
723.	1911/12. I.	JÁTK (P-Z)	625	786.	1914/15. II.	BTK	184
724.	1911/12. II.	JÁTK (H-O)	462	787.	1915/16. I.	JÁTK	361
725.	1911/12. I.	OTK	462	788.	1915/16. II.	JÁTK	294
726.	1911/12. II.	JÁTK (A-G)	514	791.	1915/16. I.	BTK	164
727.	1911/12. II.	JÁTK (P-Z)	481	792.	1915/16. II.	BTK	153
728.	1911/12. II.	OTK	464	794.	1915/16. I.	MTTK	84
729.	1911/12. I.	BTK	271	795.	1915/16. II.	MTTK	72
730.	1911/12. II.	BTK	249	796.	1916/17. I.	JÁTK	197
733.	1911/12. I.	MTTK	169	797.	1916/17. II.	JÁTK	179
735.	1911/12. II.	MTTK	154	798.	1916/17. I.	BTK	127
736.	1912/13. I.	JÁTK (A-G)	536	799.	1916/17. II.	BTK	125
737.	1912/13. I.	JÁTK (H-O)	500	802.	1917/18. I.	JÁTK	305
738.	1912/13. II.	JÁTK (P-Z)	417	803.	1917/18. II.	JÁTK	510
739.	1912/13. I.	JÁTK (P-Z)	487	804.	1917/18. III.	JÁTK	495
741.	1912/13. II.	JÁTK (A-G)	488	805.	1917/18. I.	BTK	149
745.	1912/13. II.	JÁTK (H-O)	397	806.	1917/18. II.	BTK	192
747.	1912/13. II.	OTK	540	807.	1917/18. I.	OTK	244
748.	1912/13. II.	BTK	249	808.	1917/18. III.	OTK	367
749.	1912/13. I.	BTK	259	809.	1917/18. II.	OTK	408
752.	1912/13. I.	MTTK	178	810.	1917/18. I.	MTTK	95
754.	1912/13. II.	MTTK	171	811.	1917/18. II-III.	MTTK	183
756.	1913/14. I.	JÁTK (A-G)	497	812.	1918/19. I.	JÁTK (M-Z)	666
757.	1913/14. I.	JÁTK (H-O)	422	813.	1918/19. II.	JÁTK (A-P)	602
759.	1913/14. I.	JÁTK (P-Z)	446	814.	1918/19. II.	JÁTK (R-Z)	583
760.	1913/14. II.	JÁTK (A-G)	455	815.	1918/19. I.	BTK	194
763.	1913/14. II.	JÁTK (H-O)	386	816.	1918/19. I.	JÁTK (A-L)	577
764.	1913/14. II.	JÁTK (P-Z)	400	817.	1918/19. II.	BTK	525
766.	1913/14. I.	MTTK	253	818.	1918/19. I.	OTK (M-Z)	398
768.	1913/14. II.	BTK	233	819.	1918/19. II.	OTK (A-L)	375
770.	1913/14. I.	OTK (A-M)	313	820.	1918/19. II.	OTK (M-Z)	418
771.	1913/14. I.	OTK (N-Z)	323	821.	1918/19. I.	MTTK	196
772.	1913/14. II.	OTK (N-Z)	316	209 kötet összesen			77.715

A felsorolt 209 kötetből összesen 77.715, azaz hetvenhétezer-hétszázötvenöt oldalt fotóztam be. Ezzel most már a kolozsvári egyetem 1873–1919 közötti teljes hallgatói anyakönyvi anyaga elérhető Magyarországról is. Így a következő időszakban a digitális fotómásolatok segítségével elkészíthetők a karok hallgatói adatbázisai, s minden eddiginél részletesebben elemezhetők a kolozsvári egyetem egyes karainak és képzéseinek szociológiája, valamint az egyetem beiskolázási köre.

A fentiekén túl értékes professzori irathagyatékot tártam fel és fotóztam le az Erdélyi Református Egyházkerület Levéltárában. Schneller István (1847–1939) pedagógiaprofesszor F6 számú hagyatékából 3.081 oldalt fotóztam le. Ez az iratanyag értékes adalékokat tartalmaz Schneller István 1894–1919 közötti kolozsvári, 1920–1921 közötti budapesti és 1921–1923

közötti szegedi működésével kapcsolatban. Az Erdélyi Katolikus Státus Kolozsvári Levéltára IV. 6/d. számú Ingatlanügyek (1874–1949) című iratanyag 1. számú dobozából az egyetem Orvosi Kara, valamint a Jog- és Államtudományi Kara által az egyháztól bérelt Farkas utcai ún. lyceumi épület bérletével kapcsolatban, valamint az V. 2/a. Rendi jegyzőkönyvek, historia domusok (1776–1948) c. egységen belül a farkas utcai piarista rendház historia domusának két kötetét fotóztam le. A levéltárban összesen 1103 oldalról készítettem digitális másolatot. Negyedik levéltárként a Kolozsvári Főtéri Római Katolikus Plébánia Levéltárát kerestem fel, ahol a 290.d. I. Iskolai iratok című iratanyagban belül az 1920/21. tanévben működő ún. felekezeti egyetemről találtam egy érdekes iratot. Ezen túlmenően az 1919–1921 között számos egyetemi oktatónak munkát biztosító Marianum Római Katolikus Leánygimnázium alapítólevelét fotóztam le.

A levéltári dokumentumokon túlmenően a Lucian Blaga Központi Egyetemi Könyvtárban a kolozsvári egyetem 1872-es megalapításának előzményeihez, a szervezési egyeztetésekhez kapcsolódóan fotóztam be az 1868–1872 közötti olyan helyi napilapok évfolyamait, amelyek jelenleg még nem érhetőek el a <https://adt.arcanum.com/hu/> portálon.

periodika	időszak	oldalszám
Kolozsvári Közöny	1868–1872	2.840
Kelet	1871–1872	1.792
	összesen	4.632

Ez a két kolozsvári napilap jól kiegészíti az online már szabadon kutatható *Magyar Polgár* című kolozsvári napilap,² valamint az országos napi- és hetilapok, illetve az országgyűlési napló és az országgyűlési irományok sorozatát,³ s lehetővé teszi, hogy minden eddigi kísérletnél részletesebben és forrásközpontúbb módon kerüljön vizsgálat alá a

A kolozsvári hatvannapos gyűjtőúton tehát mindent egybevetve összesen 86.531 oldal dokumentumról készítettem digitális másolatot. A levéltári dokumentumok másolatait a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára Magánlevéltárak és Gyűjtemények Főosztálya, a Szegedi Tudományegyetem Levéltára, valamint a Szegedi Tudományegyetem Klebelsberg Könyvtára számára is rendelkezésre bocsátottam annak érdekében, hogy a téma és a forrásanyag iránt érdeklődő más történészek is használhassák azokat.

A Román Állami Levéltár Kolozs Megyei Igazgatóságának 315. számú fondjában (908. számú inventárium) még fotózásra érdemesek az alábbi anyagrészek: a 117/a. és a 234. közötti kötetek közül a beadványi jegyzőkönyvek, valamint a Jog- és Államtudományi Kar iktatókönyveit is érdemes lesz fotózni. Az 1872–1891 közötti beadványi jegyzőkönyvek azért jelentősek, mert a levéltár 315. fondjában az Egyetemi Tanács 1. számú doboza elérhetetlen a levéltárban, ezért az 1872/73. tanév teljes iktatott iratanyag, valamint az 1873/74. tanév 1–78. számú iktatott iratanyaga megismerhetetlen. A hiányzó iratok bővebb tárgyi leírása a beadványi jegyzőkönyvek útján ismerhető meg. Így a hiányzó 1. számú doboz tartalma legalább főbb vonalaiban megismerhetővé válik. A Jog- és Államtudományi Kar iktatókönyveinek különös jelentőséget nyújt, hogy a kar iktatott iratanyagát a Román Állami Levéltár Kolozs Megyei Igazgatósága nem bocsátja a kutatók rendelkezésére. Az iktatókönyvek lehetőséget nyújtanak arra, hogy a kar iktatott iratanyagának legalább rövid tárgyi leírását megismerhessük. Egy további kutatóút feladata lesz, hogy a 315. számú fond

² <https://adt.arcanum.com/hu/collection/MagyarPolgarKolozsvar/>

³ https://library.hungaricana.hu/hu/collection/orszaggyulesi_dokumentumok/

inventáriumában szereplő utolsó tétel, a 234. számú kötet (JÁTK szigorlati jegyzőkönyvek 1917/18.) és az 1873/74. tanévből fennmaradt 412. számú anyakönyvi kötet közötti 178 kötet milyen anyagokat tartalmaz. Ez az adat ugyanis egyelőre még rejtély a magyar kutatás számára. Feltételezhető, hogy ebben a jelentős méretű intervallumban is találhatóak fontos és a magyar történeti kutatás számára jól hasznosítható irategyüttesek.

A Román Állami Levéltár Kolozs Megyei Igazgatóságának alábbi fondjai lehetnek még érdekesek és jelentősek egyetemtörténeti szempontból, s ezeknek a fondoknak az alapos áttekintése és hatékony digitális fotózása lesz érdemes még a közeljövőben. Ezek a fondok nagyjelentőségű és több szempontból is felhasználható anyagok feltárásával kecsegtetnek.

fond	téma	időszak
193.	Kolozsvári Kereskedelmi Akadémia iratai	1878–1923
195.	Marianum Róm. Kat. Leánygimnázium iratai	1911–1948
204.	Róm. Katolikus Lyceum iratai	1702-1948
287.	Központi Egyetemi Könyvtár iratai	1902–1908
451.	Vályi-család hagyatéka	1926–1977
505.	Martin Lajos hagyatéka	1871–1913
593.	Kelemen Lajos hagyatéka	1752–1961
798.	Kolozsvári egyetem iratai	1916–1976
799.	Gazdasági Tanintézet	1869-1948
931.	Szabó Károly hagyatéka	1840–1906
937.	Hodor Károly hagyatéka	1650–1896
1188.	Zenekonzervatórium iratai	1819–1950
1363.	Bolyai Egyetem iratai	1913–1959

A kolozsvári egyházi levéltárakban (Erdélyi Református Egyházkerület Levéltára, Erdélyi Katolikus Státus Kolozsvári Levéltára, Kolozsvári Főtéri Római Katolikus Plébánia Levéltára) előreláthatólag már nem találhatóak érdemleges egyetemtörténeti vonatkozású irategyüttesek. Más történeti témák vonatkozásában azonban ezekben a levéltárakban is érdemes lesz további hungarikagyűjtési és digitalizálási akciókat támogatni.

A forrásgyűjtésemhez nyújtott támogatásért ezúton is köszönetet mondok Önöknek.

Szeged, 2021. november 30.

Vajda Tamás